

Kvalitet i barnehagen

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	3
Avgrensinger i planen.....	3
Om barnehagene.....	3
Lovgrunnlag.....	3
Visjon og verdier.....	5
Helhetlig oppvekst.....	6
VÅRE VEIVALG	6
Tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats.....	7
Helse og livsmestring.....	7
Inkluderende fellesskap.....	9
Livslang læring og kvalifisering.....	9
Utjevne sosiale ulikheter.....	10
SAMARBEID BARNEHAGE – HJEM	12
OVERGANG BARNEHAGE – SKOLE	13
KOMPETANSE OG MEDARBEIDERUTVIKLING	13
KVALITETSKRITERIER I BARNEHAGEN	15
Strukturkvalitet.....	15
Prosesskvalitet.....	16
Resultatkvalitet.....	17
KUNNSKAPSKILDER	18
VEIEN MOT MÅLET	18
OPPSUMMERING	19

Innledning

Bakgrunnen for utarbeidelse av «Kvalitet i barnehagen» er et resultat av arbeidet med en helhetlig plan som skal sikre felles kvalitetsstandarder og hvordan vi skal utvikle de kommunale barnehagene i Larvik.

Denne planen er ment for alle ansatte i barnehagen og er utarbeidet i samarbeid med styrerne og andre ressurspersoner i Virksomhet barnehage.

Barnehagen er første trinn i et langt utdanningsløp og skal gi barn en god start, uavhengig av bakgrunn og behov. Tidlig innsats og tilpasning av barnehagetilbudet er en sentral del av barnehagens oppdrag. Både norsk og internasjonal forskning viser at barnehager av høy kvalitet virker positivt på barns utvikling og at den positive utviklingen varer livet ut.

Gode barnehager er positive for barns språklige og kognitive utvikling, og særlig viktig for å utjevne sosiale ulikheter.

Barnehagen er en viktig samfunnsarena som fremmer god helse, sosial inkludering og livslang læring. I barnehagen skal vi tale barnas sak.

Avgrensninger i planen

Denne planen handler om barnehagens pedagogiske virksomhet og våre arbeidsmåter. Den omhandler i svært begrenset grad strukturelle forhold som bygg, utstyr, kapasitet og inntaksområder, selv om dette også bidrar til kvalitet. Innholdsmessig er planen avgrenset til barnehagetilbudet i de kommunale barnehagene.

Om barnehagene

I Larvik kommune har vi 18 kommunale barnehager. Disse barnehagene ligger fra Helgeroa i sør til Svarstad i nord. Vi har både store og små barnehager hvorav den største har 8 avdelinger og den minste har 2 avdelinger. Det omfatter ca 1220 barn og ca 320 årsverk.

Alle barnehager utarbeider hvert år en Årsplan for sin barnehage med utgangspunkt i, blant annet, Rammeplan for barnehager og Virksomhetsplanen. Hvordan barnehagene ønsker å jobbe for å nå disse målene bestemmes i hovedsak i hver barnehage og synliggjøres i Årsplanen. Våre barnehager har ulike profiler og satsningsområder og er derfor mangfoldige og forskjellige i sitt uttrykk.

Lovgrunnlag

Alle barnehager skal bygge på verdigrunnlaget som er fastsatt i barnehageloven, og internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til.

Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver ligger til grunn for all virksomhet i barnehagen.

Planen gir retningslinjer for barnehagens verdigrunnlag, innhold og oppgaver, og redegjør for barnehagens samfunnsmandat.

Hensikten med rammeplanen er å gi styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet.

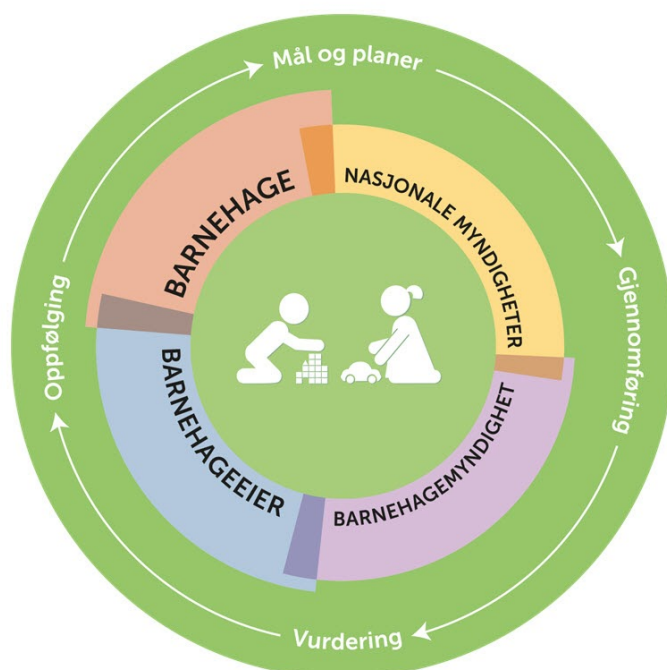
«Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorda slik vi kjenner det» (Rammeplanen s. 7-11).)

Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, læring, omsorg og danning skal ses i sammenheng.

Lek og lekens betydning for **Læring** «Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes» - rammeplanen kap. 3.

Omsorg: «Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet» - rammeplanen kap. 3.

Danning: «Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrige til omverdenen, og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltagelse i demokratisk fellesskap» – rammeplan kap. 3.

Visjon og verdier

Visjon

Larvik - miljøbevisst, livskraftig og verdiskapende

Verdier

NÆRE: Nysgjerrig - Ærlig - Raus - Engasjert

Filosofi

Vi gjør hverandre gode

Vi vil hverandre vel

De kommunale barnehagene har ulikt forhold til Larvik kommunes verdier. Barnehagene har i tillegg egne verdier som er utarbeidet i den enkelte barnehage og som bygger på verdigrunnet fra Rammeplan for barnehager. Vi ønsker på sikt å jobbe videre med kommunens verdier som en overordnet paraply og legge ytterligere barnehagefaglig mening inn i dem.

Vi er **nysgjerrige** i møte med krevende situasjoner, på hvordan tiltakene gir mening og effekt

Vi er **ærlige** i møte med barn, foreldre og samhandlingspartnere

Vi er **rause** og finner gode løsninger sammen med barnet og deres familier - innad og på tvers

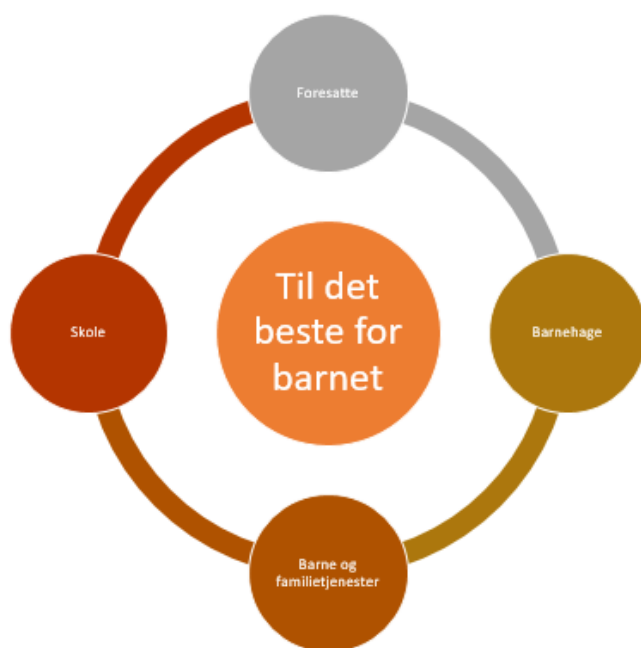
Vi er **engasjerte** i alle barn og deres familier

Helhetlig oppvekst

Barnehagene i Larvik ønsker å bidra til helhet og sammenheng i barnas oppvekst – og utdanningsløp, samt hele barnets fysiske og psykiske helse. Vi skal bry oss om hvordan barnet har det 24 timer i døgnet og vi ønsker å bidra til at barna får de beste forutsetninger for å mestre livet. Dette forplikter ved at de ulike virksomhetsområdene må samhandle tett med hverandre - slik at barnas trivsel og utvikling blir ivaretatt og sørger for gode overganger.

Trygge og gode overganger mellom avdelinger innad i barnehagen og mellom barnehage og skole er viktig for barn og foreldre. Særlig vil dette gjelde de sårbare barna.

Områdene spiller sammen til det beste for barnet.

Våre veivalg

Forskning er entydig på at forebygging og tidlig innsats er bedre enn reparasjon. Dette gjelder både tidlig i alder og tidlig i forløp. Langsiktig investering i oppvekstmiljø og lokalsamfunn gir positive langtidsvirkninger både i form av god folkehelse, livskvalitet, kompetanse og bærekraftig samfunnsutvikling. Oppvekst og kvalifisering i Larvik legger en bred helhetsforståelse til grunn for all tidlig innsats for barn, unge og voksne. Vårt fremste mål er å sørge for at det enkelte individ får muligheter for utvikling, læring, mestring og overgang til arbeid i tråd med sine forutsetninger. Kommunens mål er å være med på å bygge et robust fundament for livskompetanse og mestring som også bidrar til å utjevne sosiale ulikheter.

I Virksomhetsplan for barnehagene er de ansattes arbeid med veivalgene tydelige fokusområder som bidrar til å nå målene i tjenesteområdet Oppvekst og Kvalifisering. Dette betyr å fange opp og gi barn og familier rett hjelp til rett tid, og å sørge for at det enkelte barn opplever livsmestring.

Tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats

Larvik kommune og barnehagene har som mål å fange opp, og hjelpe barn og familie så tidlig som mulig. Hjelpen skal være helhetlig, tverrfaglig og koordinert på tvers av tjenesteområder og enheter. Innsatsen består av:

- forebyggende tiltak som omfatter alle barn
- forebyggende tiltak spesielt rettet mot barn som står i fare for å få en negativ utvikling
- spesifikke støtte og hjelpetiltak for barn med klart definerte behov

Kvalitet viser seg ved:

- deltakelse i Språkkommuneprosjektet og ved at alle barn i barnehagen møter kompetente ansatte som legger til rette for god språkutvikling for alle barn
- «Se meg - BTI» i Larvik kommune skal fange opp og hjelpe barn og unge det er knyttet undring eller bekymring til. Dette arbeidet er sektorovergripende og omfatter alle kommunale virksomheter med berøringspunkt for og med barn, ungdom og deres familier
- gjennomføring av Plan for overgang barnehage – skole ved at barn opplever overgangen som trygg og forutsigbar, og at overgangene fra en avdeling til en annen fungerer etter hensikten i barnehagens årsplan
- at samarbeidet med Virksomhet Barne- og familietjenester er koordinert, har korte forbindelseslinjer til hverandre, og at tiltak som kan hjelpe enkeltbarn igangsettes og følges opp
- at barn tidlig fanges opp i Alle Med (observasjonsverktøy) og at tiltak igangsettes og følges opp
- at «4 år Trygg og klar» benyttes som observasjonsverktøy i samarbeid med foreldre og helsestasjon slik at barnets utvikling sees på med flere kompetente blikk tidlig
- at barnehageansatte får god og relevant veiledning i arbeidet

Helse og livsmestring

Barn som vokser opp i dag vokser opp i en verden som er kompleks og som endrer seg raskt. De får mange inntrykk via TV, nett, barnehagen og ulike fritidsaktiviteter/ arenaer.

Barnehagen har en helsefremmende og forebyggende funksjon og skal i særlig grad bidra til at barn opplever kontroll og oversikt, selvstendighet, og at de opplever seg sterke med optimisme og

motstandskraft. Kraft til å bære seg selv, men også kraft til å se seg selv i en større helhet hvor forvaltning av naturens ressurser og bærekraft er viktig.

Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge for fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine.

Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt.

For å kunne bidra på den store verdensarenaen og løse små og store utfordringer som planeten vår utsettes for, må barna bli glade i naturen, være i naturen og forstå sammenhenger i et miljøperspektiv. Barnehagen skal bidra til at barna forstår at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

Barnehagen skal tilby et variert og sunt kosthold. Sammen med fysisk aktivitet danner dette et godt grunnlag for god helse. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de får være i bevegelse, lek og sosial samhandling, og hvor de opplever motivasjon og mestring ut ifra egne forutsetninger. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser. I barnehagene våre forsøker vi å fremme balanse mellom aktivitet og hvile. Livsmestring handler om å kunne forstå og ha mulighet til å påvirke avgjørende faktorer for mestring av eget liv. Livskvalitet forutsetter en god balanse mellom de krav som stilles og de forutsetninger som enkeltmennesket har.

Kontakt mellom generasjoner er god folkehelse, og bra for overføring av generasjonskunnskap. Flere av de kommunale barnehagene er definert som Livsgledebarnehager, og har jevnlig besøk på sykehjem eller eldrester, som et ledd i livsglede og mestring. Mange pensjonister og besteforeldre har også tid og overskudd til å være ressurspersoner i barns liv, samtidig som mange barn mangler tilstedeværende besteforeldre i eget liv.

Kvalitet viser seg ved:

- deltakelse i "Jeg er meg" prosjektet. Dette er et helsefremmende og forebyggende tiltak som skal styrke barnas kunnskap om egen kropp og helse. Metodene vi benytter skal styrke barnas bevissthet rundt fysiske og psykiske overgrep og på den måten hjelpe dem å sette grenser for seg selv og andre
- at Handlingsplanen mot mobbing etterlevs. I barnehagen er det 0 - toleranse for mobbing
- VIS - barnehage og skole jobber for å fremme Vennskap, Inkludering og Sosial kompetanse
- at vi har fokus på bærekraftig utvikling i barnehagene og stimulerer barna til kritisk tenkning og etisk handling i et miljøperspektiv
- A – pedagoger. Dette er Aktivitetspedagoger som har i oppgave å ha ekstra fokus på aktivitet, bevegelse og de helsemessige gevinstene dette gir
- at vi har en tett dialog og relasjon med foreldrene

- at barnehagene tilbyr et sunt og variert kosthold
- Flere av barnehagene tilrettelegger for besøk og jevnlig kontakt med sykehjem eller eldresenter.
- Barnehagene tilrettelegger for ordninger hvor eldre kan tilbringe noen timer i barnehage som ressurspersoner.

Inkluderende fellesskap

Inkludering er en grunnleggende verdi. For å få til dette må man ha en gjennomgående holdning om menneskers likeverd. Barn og foreldre skal oppleve et miljø preget av omsorg, tilhørighet og trygghet. Barnehagen skal fremme demokratiske verdier og normer og være et inkluderende fellesskap der alle får ytre seg, bli hørt, delta og kjenne mestring uavhengig av etnisitet, funksjonsnivå, status eller kjønn. I barnehagen skal barna oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på, og få erfare gleden av å være en del av et fellesskap med ansatte som har tid til å lytte og være delaktige.

Kvalitet viser seg ved:

- at alle barn er inkludert i barnehagens fellesskap
- at barnehagene har fokus på Vennskap, Inkludering og Sosial kompetanse (VIS)
- at flere minoritetsspråklige familier søker barnehageplass (Prosjektet Økt andel minoritetsspråklige i barnehage) og at tolk benyttes slik at foreldre kan inkluderes og medvirke
- at HeIART gjennomføres i våre barnehager og at det bidrar til økt sosial kompetanse hos barn
- at ansatte gjennom kompetansehevingen i Språkkommuneprosjektet bidrar til at alle barn blir trygge språkbrukere
- at rutinen Overgang barnehage-skole gjør overgangen mellom de to arenaene mer sømløs og trygg for barna. Årsplanen inneholder beskrivelser av overganger i barnehagen
- at Handlingsplanen mot mobbing etterlevs. I barnehagen er det 0 - toleranse for mobbing
- at alle foreldre blir involvert i barnehagens arbeid

Livslang læring og kvalifisering

Barn lærer for livet, gjennom deltakelse i familie og samfunn, i barnehagen og på skolen.

Både barnehage og skole er arenaer for lek og læring og har til felles at de skal rette fokus mot likeverd og kvalitet i omsorg og opplæring. Samtidig har de delvis ulike mandat og ulike læringskulturer. Barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling der lek, omsorg, læring og danning ses i sammenheng.

Barnehagen skal gi barna erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som ligger til grunn for senere skoleløp. Barnehagen skal forberede til aktiv deltakelse i samfunnet og bidra til å legge grunnlaget for et godt liv. Barna skal kunne vente på sin tur, hevde seg selv og stå imot gruppepress. De skal kunne forstå egne og andres følelesuttrykk, kontrollere egne følelser og sette seg inn i andres perspektiver. Dette er viktig livslærdom og det er egenskaper som forventes og kreves på alle arenaer vi ferdes på gjennom livet. Det er personalets oppgave å sørge for barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd. Livslang læring med vekt på språkkompetanse og sosiale ferdigheter er en nøkkel til å hindre utenforskap.

Kvalitet viser seg ved:

- at barnehagen tar i bruk digitale verktøy i sitt arbeid med innhold og aktiviteter og at barna får grunnleggende og like muligheter til utforskning, lek og læring. Barnehagene har D-pedagoger eller andre dedikerte personer som skal sørge for dette
- veiledning i trygg og fornuftig bruk av digitale verktøy for barn, ansatte og foresatte
- at ansatte gjennom kompetansehevingen i Språkkommuneprosjektet bidrar til at barn blir aktive og trygge språkbrukere slik at de kan tilegne seg kunnskap, tale sin egen og andres sak, samt etterhvert bidra på verdensarenaen
- kommunens realfagssatsning og tilbudet i @pi-parken. Realfagssatsningen og @pi-parken skal inspirere ansatte og barn. Satsningen skal skape nysgjerrighet og interesse for realfagene og det å være evig undrende. Dette kan bidra til å hindre fremmedgjøring for fagene i møte med skolen og dermed hindre utenforskap
- at HeIART gjennomføres i våre barnehager og at det bidrar til økt sosial kompetanse hos barn, noe som igjen er utgangspunkt for et livslangt læringsløp
- at rutinen Overgang barnehage-skole gjør at overgangen mellom de to arenaene blir sømløs og trygg for barna.

Utjevne sosiale ulikheter

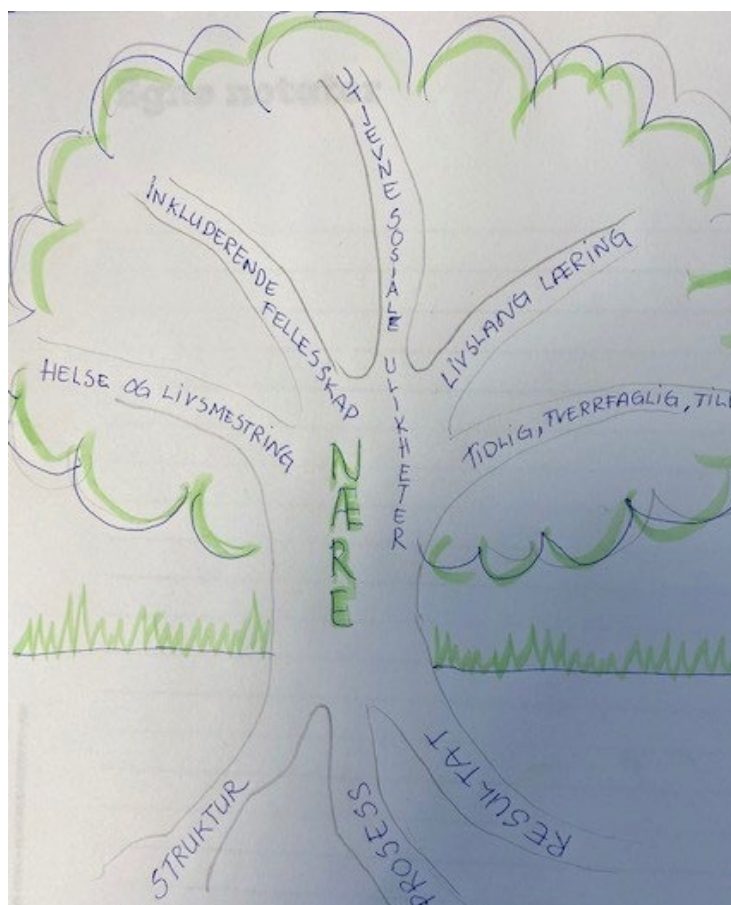
Sosiale forskjeller er komplekse og skyldes mange faktorer. At alle barn går i barnehagen er i seg selv sosialt utjevnende. Det er bra for barn å være i barnehagen. I barnehagen har barna like rammer, møter de samme forventningene og får lik omsorg, lekemuligheter, frisk luft, fysiske utfordringer og de spiser den samme maten.

Barnehagetilbudet bør være økonomisk tilgjengelig for alle barn. Larvik kommune og barnehagene har som mål å fange opp og hjelpe barn og familier så tidlig som mulig og at hjelpen som gis skal være koordinert.

Kvalitet viser seg ved:

- det påbegynte samarbeidet om «Se meg – BTI» i Larvik kommune skal fange opp og hjelpe barn og unge det er knyttet undring eller bekymring til. Dette arbeidet er sektorovergrepene og omfatter alle kommunale virksomheter med berøringspunkt for og med barn, ungdom og deres familier
- at flere minoritetsspråklige familier søker barnehageplass (Prosjektet Økt andel minoritetsspråklige i barnehage) kan bidra til likere muligheter for eksponering av språk, lek, sosial kompetanse, kultur og læring
- at ansatte gjennom kompetansehevingen i Språkkommuneprosjektet bidrar til at barn blir aktive og trygge språkbrukere og at de kan uttrykke seg og delta i språklige aktiviteter
- «gratisprinsippet». Barnets deltakelse i aktiviteter skal ikke være en økonomisk merkostnad for foreldrene
- at tolk tilbys og brukes ved behov. Det betyr at foreldre og barnehage lettere kan samarbeide om barnets beste
- at barnehageansatte har kompetanse til å gi et barnehagetilbud som er tilpasset alle barn og foreldre
- vet at barnehagene har en egen facebookside eller andre muligheter slik at foreldre kan få/kjøpe klær og utstyr av hverandre

Samarbeid barnehage - hjem

Foreldresamarbeidet i barnehagen foregår på flere måter og nivåer og barnehageloven understreker dette. "Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling". (Barnehageloven § 1, Formål). For at foreldrene skal kunne påvirke og mene noe om tilbudet i barnehagen er det viktig at de har nok kjennskap til hva som skjer i barnehagen, hvordan vi jobber og hvilke aktiviteter som skjer der.

Daglig kontakt.

Det aller viktigste samarbeidet er det som skjer mellom ansatte og foreldrene hver dag. Å bygge opp gjensidig tillit og respekt og ha en åpen og trygg dialog er viktig for å kunne bli kjent med barnet og ha et godt samarbeid om barnets utvikling og læring.

Samarbeidsutvalget

Dette utvalget er et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ, og representantene blir valgt av foreldrene. Samarbeidsutvalget skal bli forelagt saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, og for forholdet til foreldrene. Samarbeidsutvalget skal fastsette barnehagens årsplan. Øvrige saker av viktighet er for eksempel innspill til budsjett eller driftsendringer.

Foreldresamtaler

Foreldresamtalen er en fortrolig samtale mellom foreldrene og barnehagepersonalet. Samtalene er en viktig arena for å legge best mulig til rette for hvert enkelt barn. Her er temaene blant annet barnets trivsel, vennskap, utvikling og læring. Det gjennomføres normalt 2 samtaler i året, og ellers ved behov hos foresatte eller barnehagen. Når barnet fyller 4 år, gjennomføres "4 år, trygg og klar" i samarbeid med Helsestasjonen. Målet er at barnet skal få tidlig hjelp.

Foreldremøter

Foreldremøter avholdes normalt to ganger i året. Her blir ulike temaer for foreldrene tatt opp. Foreldremøte er et forum hvor barnehagen ofte presenterer og viser hvordan man jobber med målsettinger i barnehagens årsplan. Foreldremøter er også en god arena hvor foreldre og barnehageansatte drøfter barnehagens innhold og oppgaver og hvor foreldrene kan mene noe om gitt tilbud på avdelingsnivå.

Foreldreundersøkelser

Utdanningsdirektoratet har utviklet en nasjonal foreldreundersøkelse for barnehager. Den er integrert i ståstedsanalysen, og resultatene presenteres i Barnehagefakta.

Foreldreundersøkelser kan gi nyttig informasjon til eiere og myndighet om foreldrenes tilfredshet med, og barnas opplevelse av barnehagetilbudet, og kan være en del av kommunens kunnskapsgrunnlag ved tilsyn.

For å utvikle kvaliteten på det arbeidet vi utfører så er det viktig for oss å få tilbakemeldinger fra foreldrene på hvordan de oppfatter barnehagetilbudet. Foreldreundersøkelsen kan supplere ansattes egen vurdering av hva barnehagen får til bra og mulige utviklingsområder. De kan også gi supplerende vurderinger av barns trivsel og opplevelse, og være en støtte i barnehagens arbeid med foreldresamarbeid.

Undersøkelsen gjennomføres årlig, og alle foreldrene har mulighet til å evaluere kvaliteten på det arbeidet som utføres i den enkelte barnehage. Resultatene bruker vi aktivt sammen med samarbeidsutvalget og personalet for å videreutvikle kvaliteten på barnehagetilbudet.

Overgang barnehage - skole

For et barn kan overganger være sårbare. Det er derfor viktig at det legges til rette for overganger med ansatte som er bevisste denne sårbarheten, og som sørger for sammenheng i overgangen. Barnehage og skole er to ulike pedagogiske institusjoner, men har samme grunnleggende fokus på lek og læring. En god overgangen er like viktig for barnehagen som for skolen.

I et samarbeidsprosjekt mellom barnehage, skole og PPT har Larvik Kommune laget en overgangsrutine basert på forskning om kontinuitet i overganger (*Hognes og Moser – 2014*). Denne forskningen viser til fire former for kontinuitet som gjør at barnet opplever sammenheng i overgangen.

"God sammenheng skal ivareta barnets behov for trygghet i overgangsprosessen og bidra til at opplæringen er tilpasset enkeltbarnet allerede fra første skoledag" (fra Kunnskapsdepartementets veileder "Fra eldst til yngst").

Disse fire er:

- a) Sosial kontinuitet: Eksisterende sosiale relasjoner skal ivaretas, og det skal legges til rette for at nye sosiale relasjoner kan etableres før skolestart.
- b) Fysisk kontinuitet: Barna må kjenne igjen noe av det fysiske miljøet i barnehage og skole. Dette kan gjøres gjennom å benytte likt pedagogisk materiell, og at barna får gjøre seg kjent på skolen før oppstart.
- c) Pedagogisk kontinuitet: Barna skal oppleve at det er en kontinuitet også i pedagogikken. Dette kan gjøres gjennom å innføre såkalte «grenseobjekter» som er leker, sanger eller spill som brukes både i barnehagen og på skolen.

d) Kommunikasjonsmessig kontinuitet: Dette handler om kommunikasjon og samarbeid mellom lærere, pedagoger og ledere. Denne sikres gjennom felles møtearenaer og kompetanseheving.

Kompetanse og medarbeiderutvikling

Barnehageeieren har det overordnede ansvaret for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk, jf. barnehageloven § 7 første ledd. Barnehageeieren har dermed juridisk ansvar for kvaliteten på barnehagetilbudet.

Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft 1. august 2017, og er tydeligere når det gjelder barnehagens forpliktelser til et systematisk pedagogisk arbeid. Rammeplanen gir føringer for hvordan eier, styrer, barnehagelærere og andre ansatte skal arbeide for at alle barn skal få et barnehagetilbud av høy kvalitet.

Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer derfor en stadig utvikling av personalets kompetanse for å sikre realisering av rammeplanens intensjoner.

Våre kompetansehevingstiltak, medarbeiderutvikling og prosjekter skal speile rammeplanens intensjoner. Dette kan kun skje gjennom målbevisst arbeid over tid. Systematisk satsing på ansattes kompetanse, på et lærende og reflekterende miljø, samt tverrfaglig samarbeid med andre i oppvekstsektoren er nødvendig. Alle ansatte skal oppleve at de er en del av, og bidrar til et profesjonelt læringsfelleskap. Utviklingen av hver enkelt medarbeider skal hovedsakelig skje i det fellesskapet /på arbeidsplassen man tilhører, til det beste for barna.

For barnas psykiske fungering og helse har det blitt avdekket hvor viktig kvaliteten på samhandlingen og relasjonen mellom ansatt og barn er ([Solprosjektet 2007](#)). Sentralt står personalets sensitivitet, inntoning, individuelt tilpassede stimulering og samhandling med barnet. Gode relasjoner mellom barn og ansatte gir mindre atferdsvansker, angst og depresjonslidelser, og bidrar til bedre språklig fungering.

Til sammen forklarer voksen–barnrelasjonen hele 41 prosent av variasjonen i barnas tilpasning. ([Folkehelseinstituttet, 2014](#)). Slik kompetanse utvikles best gjennom veiledning i praksis.

Personalet og deres kompetanse er dermed barnehagens viktigste ressurs og en forutsetning for at barnehagen skal være en god arena for omsorg, lek, danning og læring.

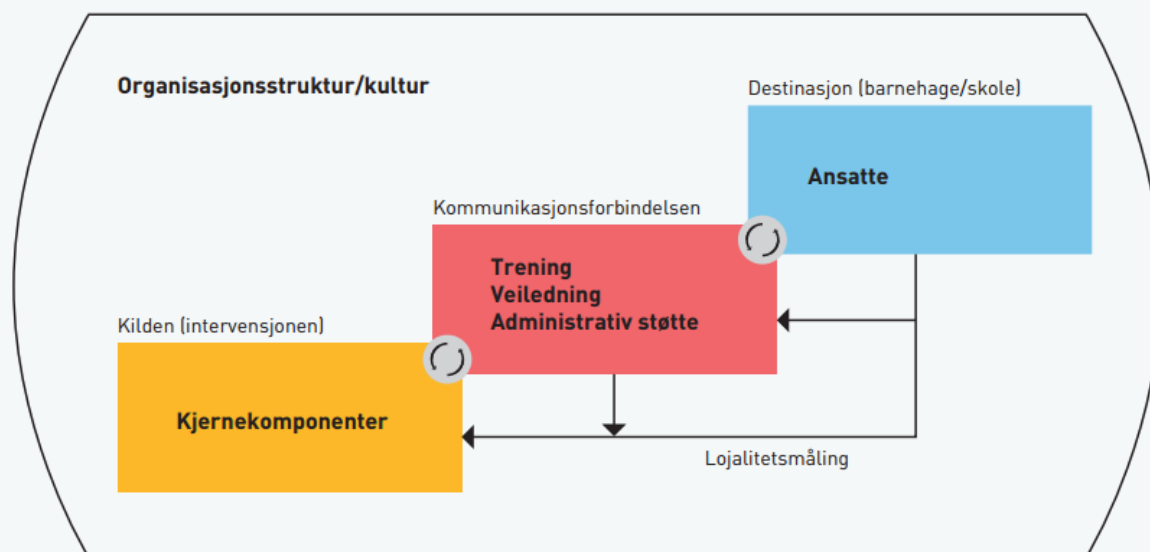
Barnehagene får via regional ordning for kompetanseutvikling (REKOMP) bidrag til å utvikle sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Den er et av flere virkemidler som skal sikre at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet. Kompetansen som gis via USN er basert på behov meldt inn fra barnehagene.

For styrere i barnehage tilbys styrerutdanning. Kunnskap om administrasjon, ledelse og barnehagepedagogikk gir i denne videreutdanningen redskaper til å lede prosesser som bidrar til kollektiv organisasjonslæring. Styrer deltar også på kommunens samlede kompetanseløft for ledere. Implementering og utviklingsarbeid er sentralt for å utvikle den enkelte medarbeider og barnehagens innhold. Larvik kommune har de siste årene satset på Implementeringskompetanse i regi av Pål Roland.

Fixsen modellen (Dean Fixsen)

<https://laringsmiljosenteret.uis.no/barnehage/organisasjonsutvikling/implementering/hva-er-implementering-article116132-21316.html>

Fig.1 Rammeverk for implementering. (Fixsen m.fl. 2005).

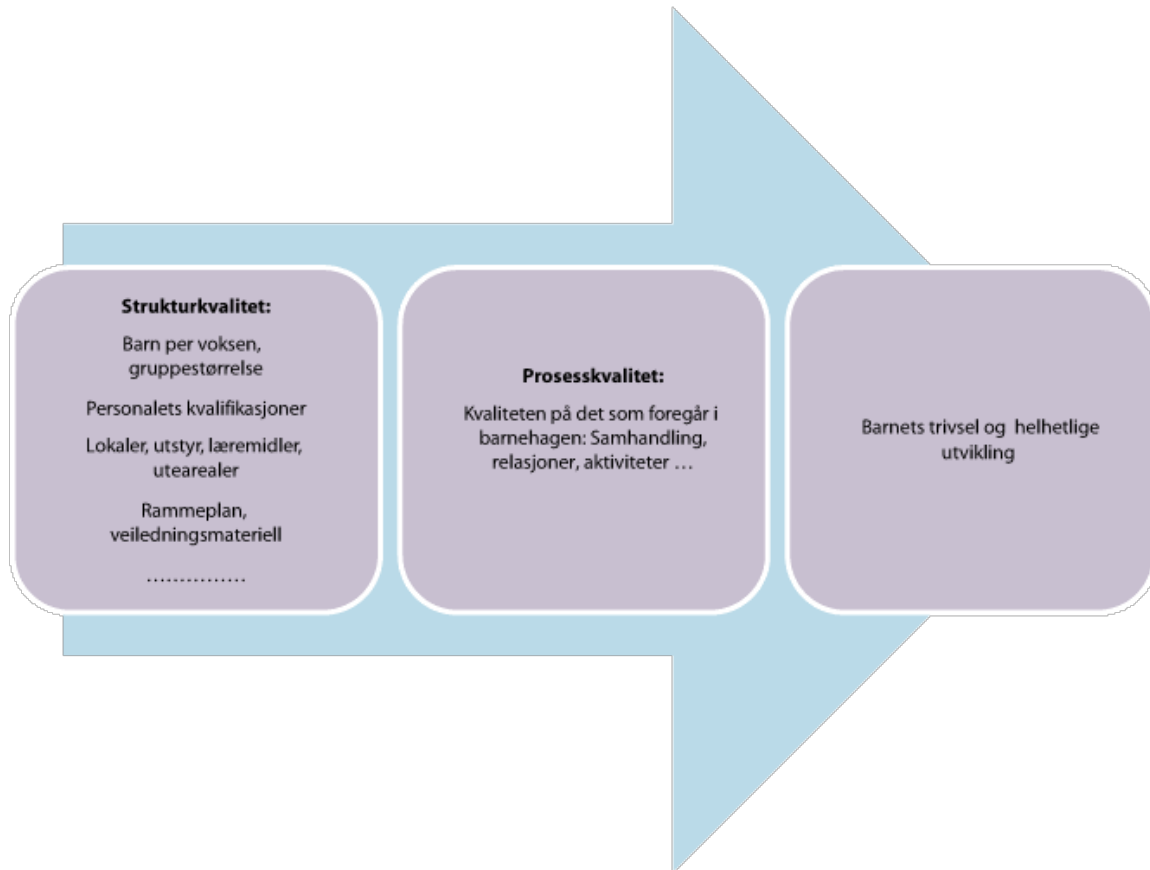

Endringen i Rammeplanen og endringer i barnehagesektoren de siste årene har ført til et utvidet kompetansebehov for barnehagens ansatte. Ansatte i barnehagen skal forberede barn på en fremtid som er ganske ukjent for alle og som krever andre kompetanser enn tidligere. Det som er sikkert er at både barn og ansatte fremover vil vil trenge ferdigheter som maskiner ikke har, som nysgjerrighet, kreativitet, empati, evnen til å tenke tverrfaglig og evnen til å ta initiativ.

Barnehagen skal være en lærende organisasjon hvor tanker og refleksjoner rundt egen praksis fører til nye tanker og ny praksis.

I barnehagene i Larvik har vi ansatte som kjenner sin egen verdi og kompetanse, og som er stolte bidragsyttere i å skape en god barndom for alle barn i barnehagene. Dette bidrar til et godt samfunn og god samfunnsøkonomi.

Kvalitetskriterier i barnehagen

Strukturkvalitet

Strukturkvaliteten handler om fundamentet vi bygger vår virksomhet på. Bygg, personalets basiskvalifikasjoner, gruppestørrelser, åpningstider, barn-ansatte ratio, Lovverk og Rammeplan. Disse faktorene settes i stor grad av statlige og kommunale myndigheter og omtales derfor ikke i vesentlig grad i denne planen. Det betyr imidlertid ikke at disse faktorene ikke påvirker kvaliteten. Arbeidet med denne planen har vist at disse faktorene er mest betydningsfulle for opplevelse av økt kvalitet i de kommunale barnehagene;

1. Personaltetthet

Larviks kommunale barnehager følger nasjonal bemanningsnorm. Kvalitet i barnehage sidestilles ofte med økt bemanning. Reduksjon i åpningstider kan bidra til økt bemanning større deler av dagen. Samtidig vil dette ha påvirkning av tilbudet til foresatte.

2. Barnegruppens størrelse

De kommunale barnehagene har avdelingsinndeling, fortrinnsvis fordelt på 0 - 2 og 3- 6 år. Antall barn i barnehagen er betinget av byggets utforming og mulighet for gruppeinndeling. Ikke alle barnehagene er utformet optimalt i forhold til å dele barna inn i mindre grupper.

3. Personalets kompetanse

Det er viktig at kompetanseegrepene som tas oppleves meningsfulle og at nødvendig implementeringstid settes av. Mål og prosjekter må derfor selektivt vurderes, og henge sammen med rammeplan og lovverk.

Prosesskvalitet

Prosesskvalitet er innholdet og aktivitetene i barnehagedagene og hvordan ansatte forstår og samhandler for å nå felles mål. Det omfatter med andre ord hvordan vi samhandler med hverandre barn-barn, barn-ansatt, ansatt-ansatt og ansatt-foresatte. Hvordan vi løser oppgaver sammen, kvaliteten på relasjonen og hvorvidt aktivitetene i barnehagen bidrar til å oppfylle rammeplan er også av betydning. Det er ofte på prosesskvalitet det er størst variasjon mellom barnehagene.

Slik gjør vi det i Larvik:

Barnehagens pedagogiske tilbud :

- Barnehagens pedagogiske tilbud har begrunnelse i Rammeplan for barnehager og fagområdene som er beskrevet der. Barnehagene velger selv hvilke aktiviteter som skal bidra til å oppfylle Rammeplanens forpliktelser og beskrives i årsplanene. Dette bidrar til eierskap og medvirkning til den enkelte barnehages drift og utvikling.
- Planleggingsdager hvor hele personalgruppen samles og, blant annet, evaluerer tidligere aktiviteter og planlegger nye. Personalmøter hvor hele personalgruppen samles, enten avdelingsvis eller sammen. Møtene benyttes til felles refleksjon over praksis, kunnskapstilegnelse og kompetansehevingsprogrammer eller planlegging av aktiviteter.
- Ledermøter er for barnehagens lederteam bestående av styrer og pedagogiske ledere. Disse møtene er mer overordnet og for å sikre at Rammeplan for barnehagen og lovverk ivaretas i planleggingen av det pedagogiske tilbudet.
- Samarbeidsutvalgsmøte er arenaen hvor noen valgte foreldre får større innsikt og påvirkningsmulighet på tilbudet barnehagen gir. De er foreldrenes stemme og skal tas med på råd.
- Foreldremøter og foreldresamtaler hvert år og daglige samtaler med foreldrene sikrer at de vet nok om barnehagen til å kunne påvirke innhold og gi tilbakemeldinger om tilbudet.

Evaluering/ Vurdering av barnehagens praksis:

- Barnehagene evaluerer fortløpende på avdelingsmøter, samt halvårs- og helårs-evaluering på personalmøter og planleggingsdager. Innspill fra foreldreundersøkelsen gjennomgås for personalet og presenteres i Samarbeidsutvalget slik at forbedringer kan iverksettes.
- Refleksjon: Hva har vi gjort? Hva har vi lært? Hva gjør vi videre? Ofte benyttes IGP som metodevalg.
- Observasjonsverktøyene «Alle med» og «TRAS» brukes ved behov.
- Ståstedsanalyser er et nyttig verktøy for å kartlegge i forkant av utviklings- eller endringsprosjekt.
- Kvalitetssystemet, TQM skal gi barnehagen oversikt over rutiner, samt synliggjøre hvor det er potensiale for forbedring når det gjelder avvik og uønskede hendelser.

Pedagogisk dokumentasjon:

Dokumentasjon av barnehagens praksis blir til pedagogisk dokumentasjon når personalet og barna reflekterer over og diskuterer den. Arbeidsmåten kobler sammen verdier, praksis, barnehagens mandat og pedagogiske og filosofiske teorier. Dokumentasjonen synliggjør dermed hvordan barnehagen fortolker og realiserer rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Barnehagen synliggjør også det pedagogiske arbeidet i etterkant gjennom å henge opp barnas arbeider på veggene eller gjennom digitale verktøy, bilder, praksisfortellinger og evalueringer av planer som sendes ut til foresatte.

Resultatkvalitet

Resultatkvalitet betegner det vi ofte snakker om som effekter eller virkninger av barnehagen, som for eksempel faglig utbytte eller sosialt utbytte for det enkelte barn. Det kan også henvises til samfunnsmessige og samfunnsøkonomiske konsekvenser av å ha barn i barnehagen. Har vi barn som er trygge, som trives og har helhetlig og god utvikling? Går utviklingen av barnehagen(e) i ønsket retning?

- I barnehagen kan vi måle resultater etter hver gjennomførte foreldreundersøkelse, og sammenligne med resultat fra fjoråret. Resultat kan også i en viss grad måles via tilbakemeldinger under foreldresamtaler og i dialog med foreldrene.
- Observere enkeltbarns utvikling og barnegruppen som helhet.
- La barnas stemme høres og la dem medvirke og påvirke. Ansatte må være sensitive og få med seg hvordan barnet har det, også det som blir sagt uten ord.

Barns trivsel og utvikling i barnehagen er målet for alt kvalitetsarbeid i barnehagesektoren. Barnehagens samfunnsmandat er omfattende, og kvalitet er et begrep som vanskelig lar seg fange i en enkel og entydig definisjon. Vesentlige sider ved kvaliteten i barnehagen er vanskelig å måle, men må bedømmes ut i fra, for eksempel, barnets uttrykk for trivsel eller mistrivsel.

Kunnskapskilder

Målbare tilbakemeldinger på kvaliteten i barnehagene kommer til uttrykk/ vises i disse kanalene:

BASIL (Barnehage-statistikk- innrapporteringsløsning)	Barnehagenes og kommunenes årsmeldingsskjemaer, gir et bilde av strukturkvaliteten i barnehagen, som for eksempel personaltettheten og de ansattes utdanningsnivå. Både på lokalt og nasjonalt nivå er BASIL en viktig kilde til kunnskap og forskning om barnehagesektoren. Statistikken er viktig for å kunne få et bilde av sektoren og for kunnskapsbasert politikkutvikling. BASIL kan også være grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagene og for Fylkesmannens tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet.
--	---

<u>Barnehagefakta</u>	Barnehagefakta er en publiseringskanal for utvalgt statistikk og indikatorer fra BASIL, Nasjonalt barnehageregister (NBR) og Utdanningsdirektoratets statistikkssystem. Barnehagefakta.no skal først og fremst imøtekomme foreldres informasjonsbehov.
<u>Foreldreundersøkelsen</u>	Resultatene fra Foreldreundersøkelsen brukes av barnehagen og barnehageeier som en hjelp til å vurdere og utvikle barnehagetilbudet. Barnehagen kan bruke resultatene i dialogen med foreldrene.
<u>Statistikkportalen</u>	Statistikkportalen er Utdanningsdirektoratets nettjeneste for statistikk. Her finner vi langt flere tall fra BASIL enn det Barnehagefakta formidler.
<u>Udir.no</u>	Udir.no er en viktig kanal for å nå barnehager og barnehageeiere. På Udir.no skal barnehager, barnehageeiere og myndigheter enkelt finne informasjonen de trenger i arbeidet med å utvikle gode og trygge barnehager. Foreldreundersøkelsen sendes også ut herfra hvert år.
<u>Ståstedsanalysen</u>	Ståstedsanalysen hjelper barnehagen å gjennomføre en kvalitetsvurdering for å finne frem til mål og tiltak som skal prioriteres i det videre pedagogiske arbeidet

Veien mot målet

“Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen”.(Rammeplan kap 7)

Kvalitet i barnehagen handler derfor om kontinuerlig forbedring, utvikling og endring til det beste for barnet.

Barnehagene vil ha behov for systematisk arbeid på følgende områder for å øke kvaliteten i barnehagene:

- **Kvalitetssystemet TQM** - barnehagene har behov for å revidere rutiner, avviksregistrering og prosesser tilknyttet kvalitetssystemet.
- **Systemrettet arbeid i barnehagen** - barnehagene skal i samarbeid med PPT sette fokus på at barn som trenger hjelp skal få tidlig, god og riktig hjelp. Barn med behov for særskilt tilrettelegging i barnehage skal få nødvendig hjelp og støtte der de er. Hjelpen og støtten skal iverksettes tidlig, den skal være tilpasset den enkelte og foregå i et inkluderende fellesskap.
- **Veiledning av nyutdannede** - barnehagene har behov for et bedre system for oppfølging av nyutdannede barnehagelærere.

- **Styrerutdanning og lederutvikling** - barnehagene ønsker fokus og økt kompetanse på ledelse. Ledelse er et naturlig tema på barnehagenes styremøte.
- **Samarbeid støtteavdelinger** - barnehagene har behov for gode støttefunksjoner som bidrar til effektivitet og tydelighet i oppgavefordeling.

Forbedring av disse områdene vil styrke kvaliteten i barnehagene og fokuset på det viktige arbeidet med barna. Styrene vil med bedre strukturer og økt kompetanse kunne fokusere på utvikling av barnehagene som pedagogisk arena.

Oppsummering

Med utgangspunkt i lovverk, forskning og våre veivalg synliggjør planen hvordan det arbeides med kvalitet, hva som påvirker kvalitet, og hvilke forbedringspunkter som vil bidra til å øke kvaliteten.

Kort oppsummert fremheves følgende områder som sentrale for kvalitet i de kommunale barnehagene i Larvik:

- personalets kvalifikasjoner og relasjonskompetanse
- barnehagens pedagogiske innhold
- et inkluderende barnehagetilbud for alle barn
- samarbeid mellom barnehage og hjem og barnehage og skole
- koordinert innsats for barn som har behov for særlig oppfølging
- ansvarsfordeling og struktur

Alle barn fortjener en god start. Barn skal oppleve å lære, leke, utvikle seg og mestre. Trygge rammer er viktig. Trygge barn som trives, lærer bedre. Kunnskap gir den enkelte muligheter til å utvikle sine evner på best mulig måte og til å kunne leve et selvstendig liv. Kunnskap er også avgjørende for samfunnsutviklingen, og det er selve grunnlaget for demokrati, verdiskaping og velferd. Gode barnehager som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er de viktigste bidragene for å skape et samfunn med små forskjeller og like muligheter for alle. (Kilde: Meld.St.6)

